

Fill i germà d'arquitectes, nét i besnét d'enginyers, en José Antonio Coderch ens defineix l'arquitectura com una realitat complexa: **"L'ofici en què m'he criat. És una forma d'expressar-me i de sentir-me útil per als altres. És el mitjà de vida que em permet la investigació tecnològica i en el que la fantasia i la creació es transformen, afortunadament, en una realitat acotada pel territori, el client i el diner"**. Deixem-lo descriure aquesta passió amb tots els ets i uts.

En José Antonio té casa i feina al mateix poble de la falda del Montseny, Santa Maria de Palautordera. Quan es parla de l'arquitectura de poblacions rurals, la paraula restauració és de les primeres que vénen a la ment: **"Hi ha les teories historicistes, segons les quals cal recuperar els edificis tal com es feien abans, mentre que d'altres advoquem per utilitzar les tècniques d'avui. Malgrat aquest antagonisme, totes les rehabilitacions es fan prou bé"**. El que el nostre interlocutor no aprova és l'aspecte formal que està adoptant el creixement d'aquesta vila: **"És una arquitectura pobra d'esperit, de models de revista. Són habitatges amb moltíssima decoració superficial. He estat educat en el concepte que una casa ha de ser bella per si mateixa, sense necessitat d'elements folklòrics, com ara els típics arcs, pensats per fer-la semblar maca"**.

Davant de demandes d'aquest tipus, **"el que faig és seguir la filosofia del meu pare, que em diu que salvi el que pugui, ni que sigui una finestra"**. En José Antonio és taxatiu: **"Fa cent anys t'hauria resultat molt difícil trobar cases lletges; ara el que costa és trobar-ne de maques"**. Els motius, però, lluny del que es pugui pensar, no són econòmics: **"Al llarg de la història, en totes les civilitzacions, la construcció s'ha regit per criteris econòmics. És una qüestió d'impotència mental o de ganduleria. Avui tenim una eina de difícil ús, la tecnologia"**. I ens en posa un exemple eloqüent: **"Abans la màxima separació que podien tenir dues parets era la mida d'un tronc d'arbre. Quan es construïa una finestra, només buscaves el sol o una vista. Per això no calia formació universitària i sortia força bé. Avui dia pots separar les parets tant com vulguis: la tecnologia t'ho permet tot, però si no la fas servir amb prudència, els resultats poden ser pessims. És el que passa amb les torres inclinades de Madrid (les KIO): els edificis no tan sols s'han d'aguantar, sinó que ha de semblar que s'aguanten"**.

El nostre protagonista ha compartit amb gent més jove els seus coneixements a l'Escola d'Arquitectura del Vallès i a la d'Arquitectura Tècnica de Barcelona, durant dotze anys: **"Porto la universitat dins meu. L'he treballada amb molta il·lusió"**.

Amb les mateixes ganes ha col·laborat amb el seu pare, com a arquitecte independent i sota les ordres d'en Ricard Bofill. Actualment ha tornat a treballar pel seu compte: **"Faig tot tipus d'encàrrecs, des d'urbanisme fins a habitatges col·lectius i unifamiliars. Una de les meves darreres obres ha estat el tanatori municipal de Sant Cugat. Quan em van fer aquest encàrrec vaig anar a donar un cop d'ull als tanatoris. Em vaig adonar que en aquests llocs l'estança reservada als familiars era petita, fosca, sense finestres, cosa que vaig canviar en el meu projecte. Vaig voler que aquestes sales de**

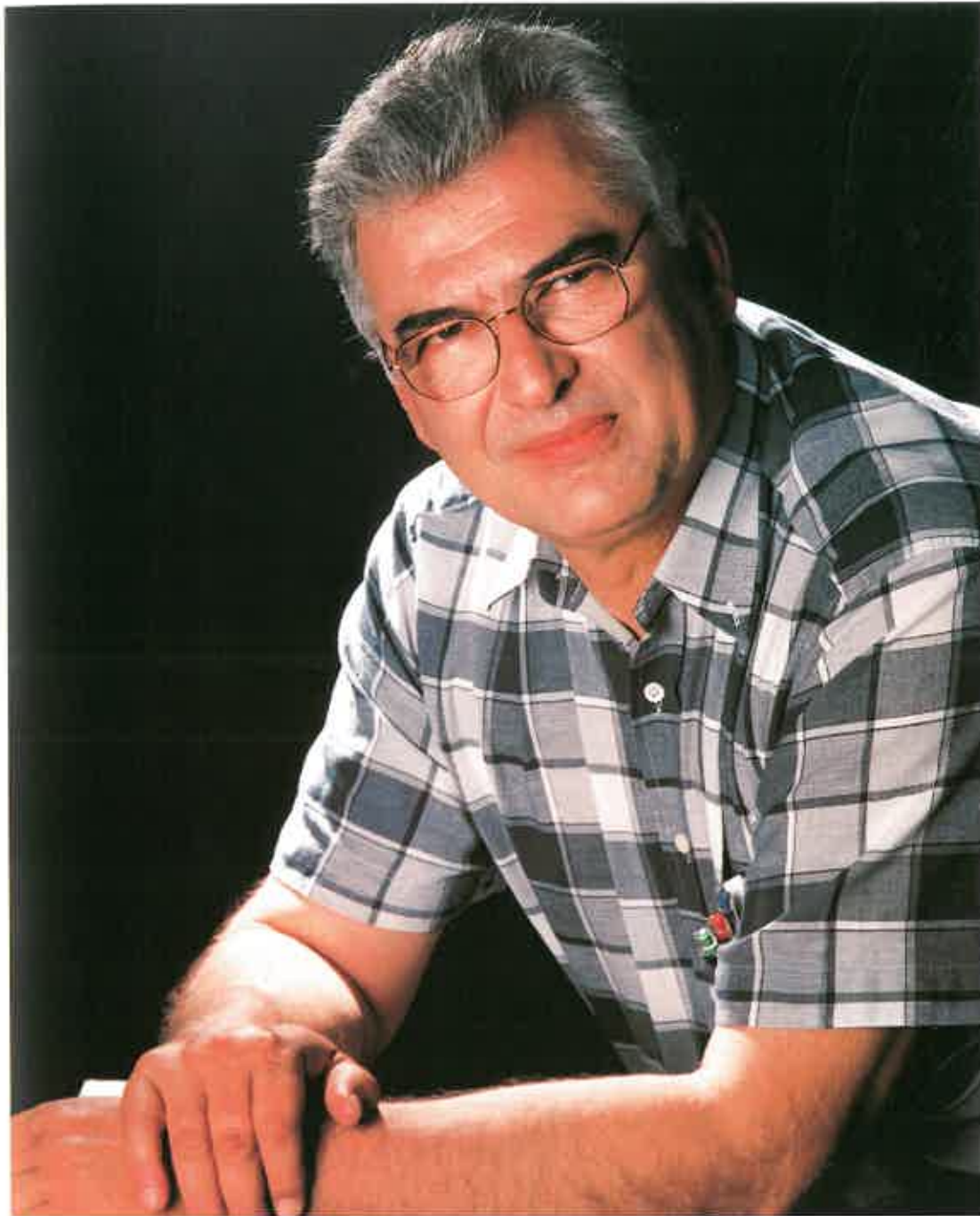
vetlla fossin grans, amb jardí incorporat, que hi entrés el sol a dojo i des d'allí es pogués veure el cel. Volia reservar a aquella gent un espai on se sentissin còmodes".

Només cal sentir-lo parlar per adonar-nos que, per a ell, la seva és **"una professió absolutament apassionant"**. Com la fàbrica que va projectar per a Rubí, **"que de moment encara no s'ha pogut realitzar"**. Un altre dels orgulls del nostre protagonista és el conjunt d'habitatges que ha dissenyat per a un nou eixample a Maó, anomenat Biosfera. Assegura sentir una atracció especial pel disseny urbà: **"És difícilíssim instrumentar el creixement d'una ciutat perquè resulti digne. És una llàstima que no s'hagin fet prou estudis sobre aquest tema"**. A més de Menorca, treballa en dues zones més, la del Delta de l'Ebre i la de Sabadell, uns entorns ben diferents: **"Si vols construir mínimament bé, respectant la normativa, et converteixes en una persona incòmoda per al promotor. És per això que jo treballa en tots tres llocs per a bons amics, que em coneixen i em busquen feina. És clar que entre aquests tres contextos hi ha característiques diferencials, però de tipus tecnològic, de poca importància"**.

Pel que fa als sis anys que va estar treballant amb Bofill, **"m'encarregava de la realització de les seves obres, al capdavant d'un equip de vint-i-cinc persones: rebíem l'avantprojecte i el transformàvem en un projecte tècnic i en una obra acabada. Algunes d'aquestes obres són l'aeroport de Barcelona, el de Màlaga, el Palau de Congressos de Madrid i el Teatre Nacional de Catalunya"**. Assegura que **"a can Bofill vaig rebre una gran lliçó d'humilitat, tot treballant amb els millors enginyers, acústics i luminotècnics del món. Aquesta experiència va enriquir-me molt"**.

És molt el que va aprendre en aquest despatx, però encara és més el que el seu pare li va ensenyar. José Antonio afirma que es considera **"el seu primer admirador, en primer lloc com a persona. Per sobre del gran arquitecte hi havia una gran persona. Era un home d'una absoluta honestedat, de gran força, absolutament vocacional"**. Un conjunt de qualitats que van donar lloc a obres com la casa Ugalde, a Caldetes; el centre tècnic de Martorell; els edificis Trade a Barcelona i **"una obra projectada sobre el paper, consistent en la investigació sobre el futur de l'habitatge col·lectiu, que volia que les famílies no haguessin de canviar d'habitatge si canviaven les seves necessitats amb el temps. Així, el propietari d'un pis podria adaptar-lo si els veïns dels pisos que l'envoltaven li venien una part del seu propi habitatge. El pare deia que ens deixava aquest treball com a herència"**.

És aquest pare qui li va ensenyar coses com que **"si sumes la vocació de servei, el coneixement de la professió i molta feina, és molt difícil que el resultat no sigui una obra ben feta. D'obres ben fetes, no en surten més perquè hi ha una passió desmesurada pels diners"**. Una passió molt diferent de la del nostre protagonista, enamorat de l'arquitectura i amb inquietuds socials, tal com ho demostra la seva militància a Unió Democràtica de Catalunya i la passió amb què parla del seu món.

“L’arquitectura és una forma d’expressar-me i de sentir-me útil per als altres. És el mitjà de vida que em permet la investigació tecnològica i en el qual la fantasia i la creació es transformen en una realitat acotada pel territori, el client i el diner”

Pepe Coderch - Santa Maria de Palautordera (Vallès Oriental)